

**PROGRAMMA NAAR EEN
RIJKE WADDENZEE**

Programma

**Wadden
zeehavens**

Building with Nature en Haven van Harlingen

Werkatelier 12 december 2012 9.30-12.00 uur

Waddenprommenade 1, Harlingen

Agenda en Context

4 december 2012

Arjen Bosch

Agenda

1. **Context Building with Nature Waddenzeehavens**
2. **Aanknopingspunten werkatelier 6 november 2012**
3. **Wat heeft Harlingen in werking gezet**
4. **Building with Nature in en bij de haven van Harlingen**
5. **Vervolgafspraken**

Achtergronddocumenten

1. **Verslag Building with Nature 6 november 2012**
2. **Koers Waddenzeehavens**
3. **Projectinventarisatie**

Building with Nature Haven van Harlingen

Dit werkatelier wil de basis leggen voor een pilot bij de haven van Harlingen, welke past in het totale programma Building with Nature voor de Waddenzeehavens. Deze opzet heeft de instemming van de stichting Ecoshape en Programma Naar een Rijke Waddenzee

1. Wat vooraf ging

Programma Naar een rijke Waddenzee werkt aan het cluster Morfologie en Water, waaronder het traject “Natuurlijk bereikbaar: innovatie in baggeren en transport”.

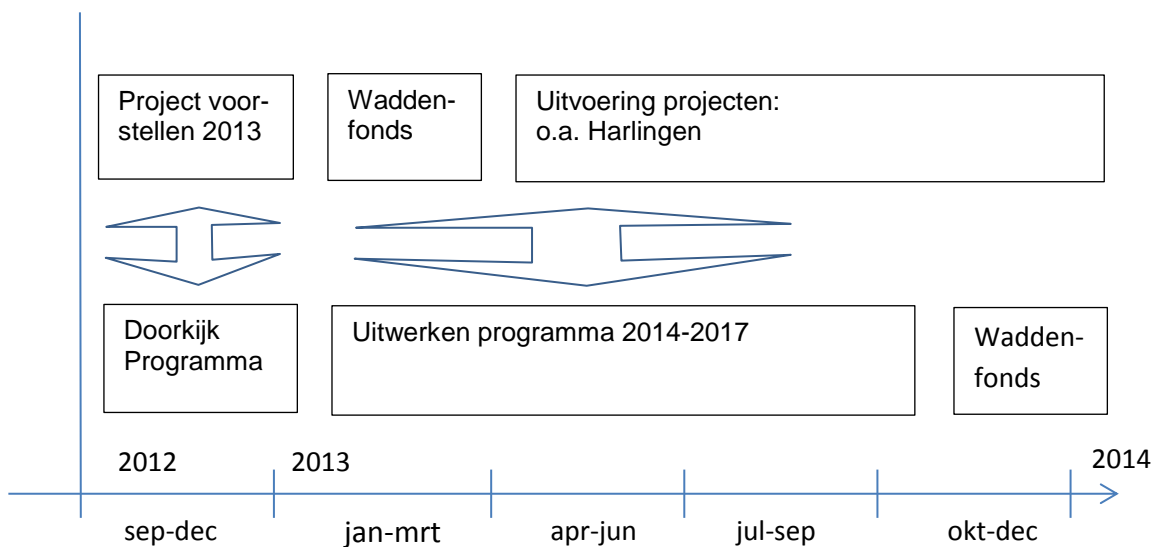
In een eerder stadium verschenen mede onder begeleiding van *Programma Naar een rijke Waddenzee*, de rapportages “Projectinventarisatie monitoring slibhuishouding Waddenzee” en “Clear as mud, understanding the fine sediment dynamics (zie website www.helderoverslib.nl).

Het RCW rondde het project “Specialisatie en profilering Waddenzeehavens” af met het Koersdocument Waddenzeehavens (zie website www.waddenzeehavens.nl). Het Koersdocument is door de Waddenzeehavens onderschreven, met inbegrip van de natuuraspecten, die door *Programma Naar een rijke Waddenzee* zijn ingebracht. Gedurende de loop van het Waddenzeehavenproject maakten de Waddenzeehavens en de stichting *Ecoshape* de afspraak om een meerjarig programma *Building with Nature Waddenzeehavens* op te stellen, waarbij *Ecoshape* 50% cofinanciering vraagt van het Waddenfonds. Het gaat om een programma van in totaal minimaal 4 mln Euro. Ondertussen is het programmadocument van het Waddenfonds uit gebracht, dat volledig in lijn is met de voorstellen van “Specialisatie en profilering Waddenzeehavens” (zie website Waddenfonds).

Het gaat erom de ambitie van *Ecoshape, Programma Naar een rijke Waddenzee* en de Waddenzeehavens, zoals verwoord in het Koersdocument Waddenzeehavens, tot uitvoering te brengen. Het is bedoeling dat *Ecoshape* Waddenfondsaanvragen formuleert voor *Building with Nature* samen met de Waddenzeehavens. Het accent ligt daarbij op de relatie havens met de slibhuishouding van de Waddenzee als geheel, met minimaal één concrete pilot te starten in 2013 voor de slibhuishouding in en rond de haven van Harlingen. Het ligt in de lijn der verwachting dat het proces in 2012 ook andere projecten voor 2013 oplevert, bijvoorbeeld slibvaren. Tot en met 2013 werkt het Waddenfonds met concrete projecten, daarna gaat het fonds over op programmafinanciering.

Waddenfondsprojecten, in te dienen door *Ecoshape* die starten in 2013:

1. *Building with Nature Waddenzeehavens* voor het jaar 2013
2. Projectvoorstellen die starten in 2013, waaronder:
  - a. slibhuishouding omgeving Harlingen
  - b. vervolg experiment slibvaren
3. Compleet waddenfonds(deel)programma *Building with Nature* voor de periode 2014 – 2017

2. Aanknopingspunten werkatelier 6 november 2012

De aanpak van Building with Nature Waddenzeehavens sluit aan bij de algemene uitgangspunten van Programma Naar een Rijke Waddenzee; *leren door doen* en te volgen wat voor kennis dat oplevert. In het werkatelier op 7 november is gekeken naar de volgende onderwerpen:

- Winst door slim om te gaan met baggeren en storten/verspreiden
- Aangeven waar omgang met slibhuishouding bij kan dragen aan natuurontwikkeling
- Kansen voor natuurwaarden in en om havens
- Havenontwerp om de slibhuishouding gunstig te beïnvloeden
- Monitoren van de resultaten

De belangrijkste uitkomsten van het werkatelier van 7 november voor een pilot bij Harlingen waren vooral gericht op de spui, maar aanbeveling is dat je ook wat breder zou kunnen kijken, bijvoorbeeld naar de verspreiding van het havenslib.

Baggerbezwaar verminderen

Wat meteen opgepakt zou moeten worden, is het idee om baggerbezwaar te verminderen door slim te spuien, verder was er veel interesse voor de vraag of er mogelijkheden zijn om het slibgehalte in de havenmond laag te houden, bijvoorbeeld door vorm van de havenmond.

Baggerspecie voor natuurontwikkeling

Uitgangspunt voor natuurontwikkeling met baggerspecie en kwelders, is dat je mee moet liften met de natuurlijke processen. Let ook op dat je met sterk verschillende fracties te maken hebt, variërend van zand tot fijn slib. Er was veel ondersteuning voor het idee om naast kwelders ook te kijken naar gebruik van specie voor vogeleilanden op plekken waar veel vogels voorkomen, maar waar weinig hoogwatervluchtplaatsen voor handen zijn.

3. Wat heeft Harlingen in werking gezet

Harlingen baggert jaarlijks een relatief groot volume slib (1,4 mln m³/jaar in beun gemeten) uit de haven en verspreidt dit op een 2 tal locaties aan de noordzijde van de haven. Op dit moment gaat in opdracht van de gemeente en in samenwerking met het Wetterskip Fryslân en de Provinsje Fryslân een onderzoek van start. Het onderzoek richt zich op de invloed van het spuidebiet op de slibimport en de sedimentatiepatronen. Deltares voert het onderzoek uit.

Presentatie Wiebe de Boer (Deltares)

Verder werkt Harlingen samen met onder andere Groningen Seaports in het project 'slibvaren'. Men gaat een praktijk experiment uitvoeren waarbij een schip door de sliblaag heen zal varen. Als de opzet werkt kan worden nagegaan in welke mate het havenbedrijf minder diep hoeft te baggeren.

4. Building with Nature in en bij de haven van Harlingen

Het werkatelier richt zich op 2 niveaus:

- Verkennen mogelijkheden voor pilot Harlingen 2013
- Verkennen mogelijkheden met en doorkijk 2014-2017

5. Vervolgafspraken

Hoe kan Ecoshape en Harlingen het beste een pilot bij het Waddenfonds indienen, welke stappen zijn daarvoor nodig?

